

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

จากการที่ประเทศไทยมีพื้นฐานทางการเกษตรมาเป็นเวลายาวนาน จำนวนของประชากรในภาคเกษตรกรรม ประกอบด้วยประชากรสูงถึง 5,650,000 ครอบครัว (ชมรมศิษย์เก่าบูรณะชนบทและเพื่อน,2544) จึงถือได้ว่าเกษตรกรรมเป็นอาชีพสำคัญของประชากรภายในประเทศ ในช่วงปี พ.ศ. 2537 ถึง พ.ศ. 2547 ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านการเกษตรกรรมถือว่ามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการผลักดันการเกษตรกรรมแบบดั้งเดิมเข้าสู่ระบบการเกษตรกรรมแบบใหม่ที่เน้นเป้าหมายไปสู่ระบบธุรกิจการค้า ทั้งการบริโภคภายในประเทศรวมถึงการส่งออกไปยังต่างประเทศ เพื่อมุ่งเน้นหากำไรในรูปแบบของธุรกิจเกษตรกรรมขนาดใหญ่ ในปี พ.ศ. 2547 มีมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรทั้งสิ้น 414,859.30 ล้านบาท แบ่งเป็นมูลค่าการส่งออกสินค้ากสิกรรมประเภทพืชไร่จำนวนเงิน 159,642.30 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 38.48 สินค้ากสิกรรมประเภทพืชสวนจำนวนเงิน 158,822.10 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 38.28 สินค้าประมงจำนวนเงิน 72,034.70 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 17.36 และปศุสัตว์จำนวนเงิน 24,360.20 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 5.87 โดยมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรทั้งสิ้นเพิ่มจากปี พ.ศ. 2537 ซึ่งมีมูลค่าการส่งออกจำนวนเงิน 193,790.40 ล้านบาท ถึง 221,068.90 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 114.08 (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโดยความร่วมมือของกรมศุลกากร,2547) ประชากรในภาคการเกษตรเหล่านี้มีการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัยทดแทนแรงงานคนและสัตว์ จนสามารถผลิตสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออกสร้างรายได้ให้กับประเทศในสัดส่วนร้อยละ 25 ของรายได้จากการส่งออกทั้งหมดอีกด้วย (ชมรมศิษย์เก่าบูรณะชนบทและเพื่อน,2544) ทำให้การเกษตรภายใต้ระบบเกษตรกรรมแบบใหม่มีพัฒนาการอย่างรวดเร็ว

แนวทางวิธีปฏิบัติทางบัญชีของบริษัทที่ประกอบธุรกิจด้านการเกษตรเหล่านี้ในปัจจุบันยังไม่เป็นแนวทางปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานสากล (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์,2549) และเนื่องจากธุรกิจด้านการเกษตรมีวิธีการปฏิบัติทั้งในด้านการผลิตและการบันทึกบัญชีที่แตกต่างจากธุรกิจอื่นๆ ผู้จัดทำบัญชีส่วนใหญ่จะใช้วิธีอ้างอิงตามแนวทางของแม่บทการบัญชี (Accounting Framework) และมาตรฐานการบัญชีฉบับอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการวัดมูลค่าและจัดทำงบการเงินมาโดยตลอด จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2545 สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยซึ่งในปัจจุบัน คือ สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้มอบหมายให้คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีกร่างมาตรฐานการบัญชีเรื่อง การบัญชีเกษตรกรรม ขึ้นมา และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่

กำหนดขึ้นของมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศฉบับที่ 41 เรื่อง เกษตรกรรม (International Accounting Standard: IAS No. 41 Agriculture) . ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดวิธีปฏิบัติทางบัญชี การนำเสนองบการเงินและการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเกษตร ได้แก่ การวัดมูลค่า การรับรู้กำไรหรือขาดทุน การเปิดเผยข้อมูลของเหตุการณ์ รายการทางการบัญชีและเงินอุดหนุนจากรัฐบาล สำหรับความสำคัญของมาตรฐานการบัญชีเกษตรกรรมนั้น มีอยู่สองประการ คือ ผู้ใช้งบการเงินต้องการงบการเงินที่ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีสากล และการวัดผลงานตามระบบบัญชี ปัจจุบันใช้มูลค่าต้นทุนทำให้ไม่สามารถวัดมูลค่าของกิจการในเชิงเศรษฐกิจได้อย่างแท้จริง (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2549) อย่างไรก็ตาม มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้กำลังอยู่ในระหว่างการศึกษาดังผลกระทบบ้าง ๑ และจะปรับปรุงเนื้อหาให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น จึงยังคงไม่ได้มีการประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้แต่อย่างใด

ดังนั้น ผู้ทำการศึกษาจึงสนใจศึกษาเปรียบเทียบแนวปฏิบัติการบัญชีของธุรกิจเกษตรทั่วไปกับ ร่างมาตรฐานการบัญชีไทย เรื่อง การบัญชีเกษตรกรรม เพื่อให้ทราบถึงข้อแตกต่างระหว่างแนวปฏิบัติของธุรกิจเกษตรทั่วไป กับ ร่างมาตรฐานการบัญชีไทย เรื่อง การบัญชีเกษตรกรรม อันจะเป็นแนวทางในการเตรียมการเพื่อให้พร้อมในการปฏิบัติ เมื่อร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้มีการประกาศใช้

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบแนวปฏิบัติการบัญชีของธุรกิจเกษตรทั่วไป กับ ร่างมาตรฐานการบัญชีไทย เรื่อง การบัญชีเกษตรกรรม

1.3 ขอบเขตและวิธีการศึกษา

1. ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้จะทำการศึกษาเปรียบเทียบแนวปฏิบัติการบัญชีของธุรกิจเกษตรทั่วไปกับ ร่างมาตรฐานการบัญชีไทย ฉบับที่ 57 เรื่อง เกษตรกรรม ฉบับแก้ไข พ.ศ.2549

2. วิธีการศึกษา การเก็บข้อมูล

2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและเข้าสังเกตการณ์ ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการทำบัญชีของบริษัทและห้างหุ้นส่วนจำกัดที่ประกอบธุรกิจเกษตรขนาดใหญ่ จำนวน 6 แห่ง

2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ทำการศึกษาค้นคว้า และรวบรวมจากมาตรฐานการบัญชีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง หนังสือ วารสาร บทความ เอกสารต่าง ๆ จากหน่วยงานราชการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง งบการเงินและ รายงานของธุรกิจภาคเกษตร เพื่อให้ทราบเกี่ยวกับวิธีการบัญชีเกี่ยวกับการเกษตร โดยทั่วไป กับร่างมาตรฐานการบัญชีไทยเรื่อง การบัญชีเกษตรกรรม

1.4 นิยามศัพท์

1. การเปรียบเทียบ หมายถึง การพิจารณาเทียบเคียงให้เห็นลักษณะที่เหมือนกันและต่างกัน (ราชบัณฑิตยสถาน,2546)
2. แนวปฏิบัติการบัญชีของธุรกิจเกษตรทั่วไป หมายถึง แนวทางวิธีปฏิบัติทางบัญชี โดยทั่วไปของบริษัทต่าง ๆ ที่ทำธุรกิจเกี่ยวข้องกับการเกษตร
3. ร่างมาตรฐานการบัญชีไทย เรื่อง การบัญชีเกษตรกรรม หมายถึง ร่างมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 57 เรื่อง เกษตรกรรม ฉบับแก้ไข พ.ศ.2549 ที่จัดทำโดยสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เพื่อทราบถึงข้อแตกต่างระหว่าง แนวทางวิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับการเกษตร โดยทั่วไป กับ ร่างมาตรฐานการบัญชีไทย เรื่อง การบัญชีเกษตรกรรม
2. เพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมการเพื่อให้พร้อมในการปฏิบัติ เมื่อร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้มีการประกาศใช้